

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11*

A MODEL OF TEACHER LEADERSHIP DEVELOPMENT IN LEARNING
MANAGEMENT BASED ON PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY
IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXTENSION SCHOOLS IN THE AREA
OF RESPONSIBILITY OF THE OFFICE OF EDUCATION SECTOR 11

พนิดา ยาทองไชย*

Panida Yathongchai*

วัฒนา สุวรรณไตรย์

Watana Suwannatrai

ไชยา ภาวะบุตร

Chaiya Pawabut

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author E-mail: panidapor1122@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) หาประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำนวน 370 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้ 1) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษามีค่าความต้องการ

* Received 30 April 2023; Revised 20 May 2023; Accepted 23 May 2023

จำเป็น 0.27 2) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็น 0.29 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต มีค่าความต้องการจำเป็น 0.30 และ 4) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน มีค่าความต้องการจำเป็น 0.34 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมิน จากผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมทดลอง ร้อยละ 88.41 และผลการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.88

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, ภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This research aims to 1) study the components of teacher leadership in management, learning according to the philosophy of economics, in schools sufficient, expand educational opportunities 2) study the need for the development of teacher leadership in management. Learning according to the philosophy of economics, sufficient 3) create and Develop a model for the development of teacher leadership in management, learning according to the philosophy of economics, sufficient 4) Find the effectiveness of the model of teacher leadership development in the management of learning according to the philosophy of economics, self-sufficient sample group is a school teacher, expanding educational opportunities In the jurisdiction of the Office of Education Region 11 A total of 370 people use multi-stage randomization. The instruments used include interviews, questionnaires and assessments. The results of the research show that the teacher's leadership element in managing learning according to the philosophy of business is sufficient. In schools, educational opportunities are expanded as follows: 1) Development of learning units Learning in the institution's curriculum has the necessary requirements. 0.27 2) Integration of economic philosophy in learning management. Necessary requirements 0.29 3) As a good model for life Valuable 0.30 and 4) Development Self and colleagues Necessary requirements 0.34 The development model of teacher leadership in management, learning according to the philosophy of economics, in schools

suffice, expanding educational opportunities are as follows: 1) principle 2) goal 3) content 4) process 5) media and sources learning and 6) measurement and evaluation Based on the results of the model, it was found that the teachers of the school expanded educational opportunities, had 88.41 percent cognition after the experiment, and the results of self-assessment of participants. With an average increase of 0.88

Keywords: Development Model, Teacher Leadership in Learning Management, Philosophy of Sufficiency Economy, Educational Opportunity Extension Schools

บทนำ

การศึกษาถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยเพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่ เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียม นานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จาก แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีวิธีการจัดบุคลากรเข้าสอน 3 วิธี คือ 1) สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาเท่านั้น 2) สอนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมดและสอนระดับ ประถมศึกษาบางสาระการเรียนรู้ 3) สอนระดับ มัธยมศึกษาบางสาระการเรียนรู้และสอน ระดับประถมศึกษาบางสาระการเรียนรู้ ทำให้ครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ได้กำหนดแนวปฏิบัติให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการ คิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกัน และแก้ไข ปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระ

ความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการ ประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ (ศิริพร กุลสานต์, 2557)

ภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ซึ่งครูผู้สอนทุกคนควรมีบทบาทและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่และมีการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันจะส่งผลต่อการพัฒนาตนและพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด มีองค์ประกอบที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ครูเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้โดยน้อมนำหลักปรัชญาพระราชทานสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา (ชาติชาย ก่อคุณ, 2562) และ สิริกร ไชยราช ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องเริ่มจากครูผู้นำแบบอย่างความพอเพียง ในการประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นในการดำเนินชีวิตโดยแนวทางของความพอเพียง การเป็นครูผู้นำแบบอย่างการจัดการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างในความเป็นครูมีการพัฒนาหลักสูตรและการสอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการชั้นเรียนและมีคุณลักษณะพฤติกรรมแสดงออกของครูในการเป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (สิริกร ไชยราช, 2562)

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจยอมรับ เชื่อถือในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตจนเกิดเป็นอุปนิสัยพอเพียง นั้นมีอยู่หลายแนวทางโดยแต่ละแนวทางมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาได้ดีในบางจุด การพัฒนาโดยใช้หลายแนวทางประกอบกัน จะส่งเสริมกันให้ได้ผลที่สมบูรณ์ความสำเร็จของการพัฒนา นอกจากจะขึ้นกับคุณภาพของการดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วยังขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญที่แฝงอยู่ในตัวผู้พัฒนาด้วย นั่นก็คือผู้พัฒนา (ครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง) จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และมีการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วย ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา จึงมิได้หมายความว่าเพียงการ

ดำเนินการของผู้บริหารและครู รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนเท่านั้นแต่หมายรวมถึงการพัฒนาครู ผู้บริหาร และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วย (นันทา บุรีแสง, 2560) โดยแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน ต้องมีการจัดหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานการคิดจัดทำสาระที่สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและท้องถิ่นและการจัดหน่วยการเรียนรู้ โดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง (ปริญานุช พิบูลสรารุช, 2549)

สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบไปด้วยจังหวัดสกลนคร นครพนม และ มุกดาหาร ซึ่งมีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทาง การพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาในด้านอื่นๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่ รวมไปถึงการสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนาครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีสภาพบริบทและปัญหาต่างๆ ใกล้เคียงกัน คือยังขาดรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตรงกับความต้องการและสามารถนำมาใช้พัฒนาภาวะผู้นำครูอย่างแท้จริง จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำ ศึกษาความต้องการจำเป็น สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการช่วยเสริมสร้างและพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579)เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตรับผิดชอบของศึกษาธิการภาค 11 เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคลากรและชุมชน ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
3. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
4. เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 สามารถกำหนดขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต และ 4) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของศึกษาธิการภาค 11 ปีการศึกษา 2565 จำนวนโรงเรียน 326 โรงเรียน และมีจำนวนครู 5,454 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 370 คน ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Yamane ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling Sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Check List) แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้ 1) สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแบบสอบถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) ร่างแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม 2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 3) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง เหมาะสม ของภาษา การใช้ถ้อยคำ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ และ 4) นำแบบสอบถามดังกล่าวมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายเป็นรายข้อและนำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่เป็นอยู่จริงของภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

4.1 การประเมินแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

4.2 การใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สถิติเบื้องต้น คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือการหาความเที่ยงตรง (Validity) จากดัชนีความสอดคล้อง IOC

ผลการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต 4) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน

2. ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 สรุปได้ ดังนี้ 1) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน มีค่า PNI = 0.34 2) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต มีค่า PNI = 0.30 3) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ มีค่า PNI = 0.29 และ 4) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา มีค่า PNI = 0.27

3. การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมทดลองคิดเป็นร้อยละ 88.41 และผลการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการพัฒนา พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้น 0.88 ซึ่งหมายความว่า ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น ปรากฏผลดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

คะแนน	N	คะแนนรวม	E.I.
ทดสอบก่อนการพัฒนา	30	439	0.8525
ทดสอบหลังการพัฒนา	30	832	

จากตารางค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีการทดสอบก่อนการพัฒนา 439 คะแนน ทดสอบหลังการพัฒนา 832 คะแนน มีคะแนนเพิ่มขึ้น เท่ากับ 397 คะแนนโดยมีค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.8441 หรือคิดเป็นร้อยละ 84.41 ดัชนีประสิทธิผลจึงมีค่าเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา

ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ค่าสถิติ (N=30)				เพิ่มขึ้น	ร้อยละความก้าวหน้า
		ก่อน		หลัง			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.32	0.81	4.17	1.05	0.85	17.00
2	การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้	3.31	0.82	4.22	1.0	0.91	18.20
3	การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต	3.28	0.81	4.18	1.05	0.90	18.00
4	การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน	3.27	0.76	4.11	1.05	0.84	16.80
	ค่าเฉลี่ย	3.29	0.80	4.17	1.03	0.88	17.60

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระหว่างก่อนการทดลองใช้รูปแบบและหลังการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระยะหลังการทดลองใช้รูปแบบ ($\bar{X} = 4.17$) สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ ($\bar{X} = 3.29$) และมีความแตกต่างเพิ่มขึ้น 0.88ซึ่งหมายความว่า ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง หลังจากที่ได้เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก มีความแตกต่างเพิ่มขึ้น 0.88 หรือคิดเป็นดัชนีความก้าวหน้า 17.60

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ได้มีการดำเนินงานตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วยชื่อหน่วยการเรียนรู้ แนวคิดเป้าหมาย เนื้อหา และกิจกรรมของผู้สอนจากนั้นจึงนำไปจัดทำหรือปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น อาจเป็นเพราะว่า ได้มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีการนำหลักสูตรมาปรับปรุงให้ครอบคลุมไปถึงการจัดทำเอกสารประกอบต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ กษมา วรวรรณ อยู่ธยา ได้กล่าวไว้ว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบด้วยบทเรียนบทที่จะนำผู้เรียนไปสู่หนึ่งหรือหลายความคิดรวบยอด ซึ่งประกอบด้วย ชื่อหน่วย การเรียน แนวคิดเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และจุดประสงค์การประเมินผล และอาจรวมถึงทรัพยากรบุคคล สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และเป็นไปในทิศทางเดียวกับหน่วยการเรียนรู้ (กษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา, 2550) และองค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการจัดการเรียนรู้โดยมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อบรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่า ได้มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้และนำมาบูรณาการแต่ละกลุ่มสาระเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับ สุรีพร เอี้ยวถาวร ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ของครูที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระในหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ และสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงได้แก่ การพึ่งตนเอง การประหยัด การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลักสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (สุรีพร เอี้ยวถาวร, 2550) และ องค์ประกอบที่ 3 การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต พบว่า ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงจากนั้นจึงนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยเริ่มจากการปฏิบัติตนของครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงให้ได้ก่อน จากนั้นครูจึงถ่ายทอดและปลูกฝังแก่นักเรียน อาจเป็นเพราะว่า ครูได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้มีการถ่ายทอดและปลูกฝังแก่นักเรียน เริ่มต้นจากการเห็นคุณค่าต่อการดำเนินชีวิต จากนั้นจึงคือการขยายสู่องค์กร หน่วยงาน ชุมชน และสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ คณะทำงานจัดทำหนังสือเรียนรู้หลักการทรงงาน ได้กล่าวไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของครูและนักเรียน โดยที่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ต่างเล็งเห็นความสำคัญและน้อมนำปรัชญามาปฏิบัติให้เป็นตัวอย่าง เป็นแม่พิมพ์/พ่อพิมพ์ที่ดีทั้งในด้านการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม อาทิ ขยันอดทน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันและอบายมุข ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฯลฯ และพัฒนาระบบการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาฯ อาทิ ตั้งใจสอน หมั่นหาความรู้เพิ่มเติม เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียน กระตุ้นให้เด็กรักการเรียน คิดเป็น ทำเป็นและปลูกฝังคุณธรรมเพื่อเป็นการสร้างคนดีคนเก่ง ให้แก่สังคมสำหรับนักเรียน (คณะทำงานจัดทำหนังสือเรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2554) และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน พบว่า มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดีขึ้นและสามารถให้คำแนะนำกับเพื่อนร่วมงานได้ โดยมีการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ หรือเพิ่มพูนความสามารถด้านอื่น ๆ ให้แก่ตนเองและนำไปแนะนำผู้อื่นเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่ต้องทำอยู่เสมอเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนจึงจะสามารถนำไปพัฒนาเพื่อนร่วมงานและองค์กรได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฐปนีย์ นาเรย์ ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของครูผู้นำในการเป็นแบบอย่างที่ดีแสดงถึงความสนใจและความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีความกระตือรือร้น ส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้รับสิ่งแปลกใหม่ ชักจูงโน้มน้าวให้เพื่อนร่วมงานปฏิบัติตาม โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เกิดขึ้นในองค์กร มีการคิดเชิงระบบในองค์ความรู้ใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน เพื่อสร้างผลงานให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (ฐปนีย์ นาเรย์, 2561)

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า มีความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย 1) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน 2) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต 3) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นสภาพที่ต้องการได้รับการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน และการพัฒนาผู้เรียน วัดได้จากการเปรียบเทียบความแตกต่าง

ระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น อาจเป็นเพราะว่า การวิจัยต้องมีการประเมินความต้องการจำเป็นเพราะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรและนำมาพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) ที่ได้กล่าวถึงความต้องการจำเป็นไว้ว่า หมายถึงความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นหมายที่ต้องการให้เกิดกับสภาพที่เป็นอยู่จริง

3. การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนานี้เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมเหมาะสมกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากได้นำรูปแบบมา ทดลองใช้ตามกระบวนการพัฒนา พบว่า ครูมีภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา สอดคล้องกับ สิริพรรณ จิงสุทธีวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารของบุคลากร สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย พบว่า องค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ และ 5) การวัดและประเมินผล (สิริพรรณ จิงสุทธีวงศ์, 2560)

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค ตรวจสอบแล้วพบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมทดลอง คิดเป็นร้อยละ 88.41 และผลการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการ พัฒนา พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้น 0.88 ซึ่งหมายความว่า ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ อีรพงศ์ แสนยศ พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ 1) ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ รูปแบบการบริหารโรงเรียนและคู่มือ โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ในการจัด

สนทนากลุ่มย่อย พบว่า รูปแบบการบริหารและคู่มือการใช้ โดยรวมมี ความเป็นประโยชน์และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (ธีรพงศ์ แสนยศ, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต และ 4) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย 1) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน 2) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต 3) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสามารถนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นไปพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดจึงควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ นี้ไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป และ 4) ประสิทธิภาพของผู้เข้ารับการพัฒนาภาวะผู้นำครูสูงขึ้นหลังการพัฒนา ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรส่งเสริมให้มีการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 2) ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ นี้ไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการสอนของครูไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา. (2550). การพัฒนาข้าราชการครูเพื่อให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.

- คณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2554).
เรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชาติชาย ก่อคุณ. (2562). การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง: กรณีโรงเรียนบ้านหนองแขง. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ฐปนีย์ นารี. (2561). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู เพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11. ใน
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- ธีรพงศ์ แสนยศ. (2560). รูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ใน
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- นันทา บุรีแสง. (2560). การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
โดยประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสายปลาหลาย (ครู
ราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- ปริญญช พินุลสรวุฑ. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ.
กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพร กุลสานต์. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.
สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2560- 2579. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์.
- สิริกร ไชยราช . (2562). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
ภาค 11. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สิริพรรณ จิ่งสุทธิวงษ์. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใ้บริการของบุคลากร สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎี
บัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุริพร เอี้ยวถาวร. (2550). การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้:
กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.